Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 10 **Poznań, dnia 15 maja 1938** **ROK 17**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**

ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95

Walne Zebranie Związku Fabrykantów.

Na sali Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu odbyło się w dniu 28 kwietnia br. przy licznym udziale członków, Walne Zebranie Związku Fabrykantów.

Zebranie zagaił, witając przedstawicieli władz i członków, prezes Związku p. Franciszek Maciejewski. W zagajeniu wskazał prezes na szereg doniosłych procesów gospodarczych, w których zorganizowany przemysł winien się orientować i w miarę możności na ich przebieg wpływać.

Przeczytany protokół przyjęto bez zmian.

W dalszym ciągu zebrania obszerne sprawozdanie gospodarcze złożył dyrektor Związku p. Franciszek Łyczykew. W sprawozdaniu tym rozważone zostały wyczerpująco: ogólna sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem połżenia przemysłu wielkopolskiego, najważniejsze elementy aktualnej polityki gospodarczej na odcinku przemysłowym, oraz specjalne postulaty przemysłu wielkopolskiego.

Odrębna część referatu poświęcona pracy Związku Fabrykantów, stanowiła uzupełnienie obszernego sprawozdania, wydanego drukiem.

Nad referatem wywiązała się żywa dyskusja, w której liczni zabierający głos mówcy, m. i. p. dr. Waschko, p. radca Żak, p. dr. Skowroński, szczególnie zajmowali się problemem ciężkiej sytuacji gospodarczej okręgu wielkopolskiego. Po złożeniu przez dyr. Związku sprawozdania kasowego, ustępującemu Zarządowi Związku Walne Zebranie jednogłośnie udzieliło absolutorium.

Z kolei, po przyjęciu projektu budżetu Związku na rok 1938, przystąpiono do dokonania wyborów władz. Na przewodniczącego tej części zebrania powołano p. Stefana Kałamajskiego, prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej.

Na wniosek p. inż. Grzymałowskiego wybrano jednogłośnie Zarząd Związku w dotychczasowym składzie, t. j. z p. Fr. Maciejewskim jako prezesem, a pp. Konsulem I. Niedbałem i radcą St. Stempniewiczem jako wiceprezesami.

Na członków Rady Związku, obok wchodzących tam z urzędu przewodniczących Sekcyj branżowych, zostali wybrani pp.: B. Kasprowicz, Fr. Malinowski, Z. Fabrowski, J. Granzow, M. Nowak, Dr. M. Skorny, Dr. St. Waschko, Inż. J. Sztark, Henryk Żak, St. Zapłata, B. Bystrzycki, Dr. J. Piotrowski, Inż. O. Grzymałowski, M. Domagalski, Dr. A. Skowroński i H. Serwa.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano ponownie pp.: Inż. Fr. Sławińskiego, K. Lewickiego i Z. Ciesielczyka.

Przemówienie Prezesa Związku Fabrykantów.

na Walnym Zgromadzeniu Związku w dniu 28 kwietnia 1938 r. w Poznaniu.

Zycie gospodarcze, a szczególnie dziedzina przemysłu zależy od ogólnego położenia ekonomicznego świata, które automatycznie działa na poszczególne organizmy gospodarcze krajów. Na gruzach kryzysu gospodarczego stanęła akcja zbrojeniowo-inwestycyjna.

Biura Ligi Narodów stwierdzają, że w 1937 roku wydano na zbrojenia 355 milrd. franków: Niemcy — 78, Włochy — 26, Wielka Brytania tylko — 26, Francja — 21 milrd. franków.

Wyścig przybiera coraz to większe rozmiary, jeżeli się zważy, że Anglia wyasygnowała ostatnio na swe zbrojenia aż 250 miln. franków, a Niemcy na 25 miln. robotników przemysłowych zatrudniają 15 miln. w warsztatach zbrojeniowych. Polska zbroi się w skromniejszych rozmiarach, stosownie do swych możliwości.

Modny dziś sposób prowadzenia wojny bez wypowiedzenia, jak to ostatnio miało miejsce w Chinach, jest objawem charakterystycznym i typowym dla wojny współczesnej, a dla Polski wymaga specjalnego nastawienia i czujności.

Dążność narodów do autarkii, polityki samowystarczalności, zmieniła kardynalnie strukturę światowego zaopatrywania się w broń i środki wojenne.

O ile w 1913 r. materiały zbrojeniowe, jak broń, amunicja, stanowiły 81,5% obrotów handlu światowego, to w 1936 r. cyfra ta spadła do 55,5%.

Nic więc dziwnego, że to gorączkowe zaopatrywanie się w surowce na potrzeby zbrojeniowe, wywołało na początku roku 1937 zniżkę cen i naraziło na poważne straty międzynarodowych spekulantów.

Pod tym kątem widzenia należy rozpatrzyć całokształt stosunków ekonomicznych i ich wpływ na czynną politykę gospodarczą naszego rządu.

Ta walna zmiana w polityce świata i naszego kraju stawiła przemysł ziem zachodnich w odmienną sytuację, która wymaga planowego przestawienia produkcji przemysłowej, od czego zależeć będzie nasza przyszłość, nasza dola.

Jakie zmiany spowoduje rozbudowa COP'u w przemyśle wielkopolskim?

1) Rozwój większych placówek przemysłowych zostanie zahamowany, co utrudni zlikwidowanie tak nas bardzo gnębiącego stanu bezrobocia.

2) Zostanie również ograniczona finansowa i moralna pomoc dla naszego życia regionalnego gospodarczego, co daje się już odczuć w obecnej polityce budżetowej.

Z preliminowanych cyfr na inwestycje na rok 1938 i 39 na sumę przeszło miliarda złotych przypada na Wielkopolskę bardzo skromna kwota, z których najwyższa odnosi się do budowy kanału Gopło—Warta — 1,5 miln. zł, z czego rząd daje 900.000,— zł, a 600.000 zł zabiera się z kwot Funduszu Pracy, przeznaczonych na meliorację naszych południowych powiatów.

3) Dalsze zubożenie społeczeństwa, a zatem i obniżenie dochodu społecznego, który kurczy się katastrofalnie w naszej dzielnicy, uniemożliwia kapitalizację. Trudno więc w takich warunkach mówić o tworzeniu nowych placówek gospodarczych, tak przemysłowych, jak i handlowych, o rozwijaniu prywatnej inicjatywy.

Co więc należy czynić, aby to widmo zmierzchu koniunktury dla Wielkopolski usunąć i sytuację opanować?

1) Należy przede wszystkim zorientować się w nowym położeniu gospodarczym i z poparciem samorządu gospodarczego i terytorialnego przystąpić do przystosowania istniejącyih warsztatów do potrzeb chwili, a więc do akcji zbrojeniowej, do zaopatrywania COP'u w artykuły spożycia i środki produkcyjne.

2) Musimy uzyskać pomoc finansową w postaci dogodnego i taniego kredytu. Należy się przede wszystkim domagać sprawniejszego i sprawiedliwszego rozprowadzania kredytów ze strony banków państwowych

i prywatnych. Racjonalna polityka kredytowa wymaga udzielenia pomocy finansowej większej ilości placówek w mniejszych sumach, a nie, jak to czynił B. G. K. w 1935 r., rozdzielając 84% kredytów na większe przedsiębiorstwa.

3) Specjalne położenie ziem zachodnich wymaga obniżenia taryf przewozowych na surowce i produkty pomocnicze, a także na gotowe fabrykaty, które ze względu na wyższy koszt wytwarzania z powodu odmiennych warunków socjalnych i wyższej stopy życiowej, nie mogą konkurować z innymi ośrodkami. Przewóz maszyn i sprzętów rolniczych, jak również wyrobów ceramicznych na Kresy Wschodnie kalkuluje się zbyt wysoko i wyklucza współzawodnictwo. Odpowiednie zniżki taryfowe mogą wyrównać te odmienne warunki produkcyjne, czego przykładem jest przedwojenna polityka Niemiec, które właśnie tym sposobem umożliwiły konkurowanie fabryk Niemiec zachodnich z tutejszym przemysłem.

Polityka popierania portu gdyńskiego uniemożliwia wykorzystanie nam taniego transportu wodnego do Szczecina. Wobec tego należy się domagać specjalnej taryfy przewozowej do morza i spowrotem. Skromny udział przemysłu wielkopolskiego w rozbudowie Gdyni należy w wielkiej mierze przypisać drogim transportom.

Chwila obecna wymaga troskliwej opieki nad średnim i drobnym przemysłem, w myśl zasad premiera Kwiatkowskiego.

Nowoutworzona „poradnia zawodowa" przy Związku Fabrykantów ułatwi naszym członkom powołanie do życia nowych warsztatów pracy wzgl. przestawienie dawnych.

Nasze zabiegi o decentralizację dostaw rządowych i samorządowych należy konsekwentnie przeprowadzać. Nikły udział naszego średniego przemysłu w eksporcie winien być bezwzględnie wzmożony. Nasze położenie geograficzne — w sąsiedztwie morza — i zmniejszenie stałych kosztów produkcyjnych przy zwiększonym obrocie dają dostateczną gwarancję powodzenia tej akcji.

Poruszone postulaty zamierzamy urzeczywistnić przez zwołanie zjazdu przemysłowców ziem zachodnich, aby zadokumentować potrzeby indywidualne Kresów Zachodnich i przedłożyć je do realizacji komisji dla spraw interwencjonizmu gospodarczego.

Z tak pomyślanym programem wkraczamy w nowy okres pracy naszego Związku.

Od wspólnego, harmonijnego wysiłku, opartego na zasadach sprawiedliwości i kultury społecznej, oraz przy pomocy samorządu gospodarczego, który nam nigdy swej pomocy nie odmówił, zależeć będzie opanowanie obecnej poważnej sytuacji, spowodowanej wyższą racją stanu.

Postępując w myśl tych zasad, spełnimy nasze posłannictwo, tworząc i w dziedzinie gospodarczej „wartę nad Wartą".

Poznań, w kwietniu 1938 r.

Fr. Maciejewski.

Postulaty przemysłu wielkopolskiego.

Artykuł ten, stanowiący część sprawozdania, wygłoszonego na Walnym Zebraniu Związku Fabrykantów, był ostatnio drukowany również w „Codz. Gaz. Handl." i w „Depeszy".

Faktem już dziś jest pewne odrodzenie zagadnień regionalnych wśród problemów gospodarczych w Polsce. Jeżeli polityka gospodarcza rządu chce skutecznie i z pożytkiem dla całości kraju niwelować zasadnicze różnice, zachodzące między strukturą gospodarczą poszczególnych dzielnic, to musi stosować różne metody i środki dla każdej z nich, jednak z koniecznym uwzględnieniem lokalnych warunków. Inaczej stale będziemy obserwowali niebezpieczeństwo rozwoju jednych dzielnic kosztem drugich, stwarzania nowych placówek gospodarczych, przez osłabienie lub nawet upadek już istniejących, a wystarczających, przedsiębiorstw tego samego typu.

To też każdy z okręgów gospodarczo czynnych, musi pracować nad ustaleniem własnego programu, uzupełniającego program przemysłu całego kraju i jego postulatów konsekwetnie bronić.

Również i wielkopolski przemysł posiada taki swój pozytywny program, którego uwzględnienie i zamieszczenie w programie gospodarczym ogólnopolskim, nie tylko gwarantuje prawidłowy rozwój tego przemysłu. ale zapewnia zachowanie już posiadanej przez niego pozycji. Jeżeliby ktoś powiedział, że za często odwołujemy się do pomocy państwa przy postulowaniu inwestycji lub tworzeniu placówek przypomnijmy, że przecież w dyspozycji państwa znajduje się gros kapitałów inwestycyjnych i kredytowych, że wartość przedsiębiorstw państwowych wynosi około 15 miliardów zł, a wartość zamówień i dostaw rządowych obraca się dokoła sumy 1 miliarda 700 milionów zł rocznie, że w ręku państwa znajdują się w znacznej części przemysły kluczowe, że posiada ono bogaty wachlarz środków protekcyjnych w postaci ulg, subwencyj, kontyngentów itp., a na koniec, że istnieje, jak to zresztą powiedział p. wicemin. Rose, cały szereg anonimowych środków interwencji państwowej.

Przemysł wielkopolski wychował się w szkole samodzielności i chce tymi zasadami nadal się kierować, ale trudno od niego wymagać, by bez pomocy i zrozumienia ze strony czynników miarodajnych, dokonywał rzeczy zdecydowanie przekraczających jego możliwości.

Najgłębiej sięgającymi są **potrzeby inwestycyjne tut. okręgu.** Plan ich i obliczenie środków potrzebnych na ich realizację zostały w sposób pod każdym względem wyczerpujący dokonane przez Wielkopolską Radę Gospodarczą. Do nich zalicza się przede wszystkim:

1) wybudowanie kanału Gopło—Warta, który włączy dorzecze Warty w system ogólnopolskich dróg wodnych i połączy Wielkopolskę drogą wodną z morzem, obniżając koszty przewozu całego szeregu artykułów o 50 i więcej procent.

2) budowę wielkiej chłodni w Poznaniu. Chłodnia taka jest w Poznaniu nieodzowną, jeżeli weźmie się pod uwagę wysoki poziom i możliwości eksportowe tutejszego rolnictwa i przemysłu przetworów rolnych.

3) elektryfikację naszego województwa, którąby przede wszystkim umożliwiła zaopatrzenie średnich warsztatów pracy w tanią energię elektryczną, powodując przez to ulepszenie i unowocześnienie ich produkcji.

4) kwestię urządzenia w Poznaniu wielkiej wystawy krajowej w r. 1944.

Poznań jest miastem wielkich imprez targowych, jest na nie przygotowany, nastawiony i umie je urządzać. Tę ostatnią kwestię bardzo rzeczowo i jasno ujął w ostatnich swych wystąpieniach p. prezes Kałamajski, który wyraził ew. gotowość do kompromisu w tym kierunku,

aby wystawę urządzić częściowo w W-wie, a częściowo w Poznaniu, aby zmniejszyć ogromne koszty, któreby powstały, gdyby całą wystawę oddano W-wie, a nie wykorzystano znakomitych terenów i budynków targowych w Poznaniu oraz doświadczenia, jakie ma w tym względzie Poznań.

Poważną trudnością dla tutejszego przemysłu jest jak już wspominałem nazbyt **słabe wyposażenie** go **w kapitał** tak inwestycyjny jak i obrotowy. Wiadomo, że Wielkopolska poniosła w czasie kryzysu największe straty finansowe, ze szkodą dla własnej substancji majątkowej.

Wpłynęło to zdecydowanie na zdolność produkcyjną wielu z tutejszych przedsiębiorstw, spowodowało przerwę w ulepszaniu, a nawet niszczenie się urządzeń fabrycznych, a przede wszystkim, utratę płynnej gotówki. Nic też dziwnego, że gdy koniunktura nasunęła możliwości większej produkcji, to tut. przemysł w licznych gałęziach, nie mógł stanąć na wysokości zadania w zestawieniu z nowymi przedsiębiorstwami z innych dzielnic zaopatrzonymi w potrzebne kapitały i w nowe urządzenia wytwórcze. Te dysproporcje zmniejszyć mogłoby tylko zasilenie tutejszego przemysłu w stosunkowo tanie kapitały. Głównym zadaniem byłoby doprowadzenie kapitałów do większej ilości średnich i drobnych przedsiębiorstw. Tę konieczność podkreślono wyraźnie na terenie Związku Izb Przem. - Handlowych, uznając potrzebę do specjalnego zaopiekowania się przemysłem średnim.

Nie mogąc tu w sposób wyczerpujący tych spraw rozwinąć, pragnąłbym tylko zwrócić uwagę, że uwzględnienie słusznych postulatów średniego przemysłu w dziedzinie kredytowej, byłoby dużym krokiem naprzód. Jeżeli chodzi o wypracowywanie dalszych form **opieki nad średnią wytwórczością** to zagadnienie to jest otwarte, z jednym zastrzeżeniem: nic nie powinno się dokonywać przez zwiększenie ingerencji czynników biurokratycznych, a przede wszystkim nie powinna doznać żadnego ograniczenia, samodzielna, prywatna inicjatywa.

Z dalszych problemów, które w bardzo istotny sposób przyczynić się mogą do ożywienia produkcji tut. przemysłu, trzeba wymienić **kwestię dostaw publicznych.** Problem to nie nowy wprawdzie, ale dziś szczególnie aktualny, z racji ożywienia prac inwestycyjnych. Tutejszy okręg, posiadający produkcję stojącą na wysokim poziomie jakościowym, słusznie domagać się może większego udziału w pracach dokoła podniesienia gospodarczego nowych okręgów przemysłowych, jak również większego udziału w dostawach na rzecz instytucyj publicznych. Wysoka jakość produkcji i wypróbowana solidność wykonania prac przez tutejszy przemysł, stanowią tu szczególną kwalifikację. Mamy w tym względzie niedawne zapewnienie p. wiceprem. Kwiatkowskiego, że tutejszy przemysł nie zostanie pominięty przy poczynieniu większych zamówień państwowych w ramach programu inwestycyjnego. Oczywiście, że pełna realizacja tej zapowiedzi i obietnicy, jest gorącym życzeniem wielkopolskiego przemysłu.

Uważamy także za rzecz ważną z punktu widzenia gospodarczego dla całego kraju, przeprowadzenie szybkie i sprawne **pełnej reaktywizacji przemysłu już istniejącego,** jak również poparcie przemysłu jeszcze w Polsce nie istniejącego względnie niedostatecznie rozwiniętego, aby się jaknajwięcej uniezależnić od zagranicy.

Przemysł wielkopolski jest, jak już wspomniałem, w przeważającej części przemysłem przetwórczym. Pociąga to za sobą daleko sięgające konsekwencje, z których pierwszą jest faktyczne **uzależnienie** go w dużej mierze **od przemysłów kluczowych,** od przemysłów surowcowych. Nie można pogodzić się z tym, by stosunek między przemysłem surowcowym a przetwórczym, choć z góry nacechowany pewną zależnością, kształtował się jak stosunek silnego do słabego.

Godnym podkreślenia jest tu postulat postawiony przez nasz przemysł przetwórczy, by w kalkulacji cen surowców wzięto pod uwagę koszty transportu do poszczególnych ośrodków przemysłowych. Przeprowadzenie takich postulatów, dla szeregu artykułów na odcinku Wielkopolska — C. O. P., napewno spowodowałoby ożywienie zainteresowania się Wielkopolski Centralnym Okręgiem i zwiększyłoby współpracę tych dwóch ośrodków.

Jest jeszcze jedna trudność, na jaką napotyka tutejszy przemysł, o której również mówi się jakby z pewnym zażenowaniem. Chodzi tu o konkurencję, jaką stwarza dla tutejszego przemysłu **przemysł gdański.** Konkurencja ta w niektórych działach produkcji jest istotnie groźną. Gospodarczą podstawę zyskuje ona w niższym obciążeniu fiskalnym przemysłu gdańskiego (nie płacenie podatku obrotowego), w wydatnym popieraniu eksportu z Gdańska, w tańszych środkach lokomocji, tańszej benzynie itd. Na koniec i zaopatrzenie tamtejszego przemysłu w surowce jest znacznie korzystniejsze, chociaż podziału kontyngentów dokonuje Polska.

Można być zupełnie pewnym, że o ile zapewnione zostaną podstawowe warunki rozwoju tutejszego przemysłu, to nasz przemysł wykaże pełną i twórczą inicjatywę w podniesieniu stanu gospodarczego Polski, idąc, jak zawsze dotychczas w pierwszym szeregu postępu".

Fr. Łyczywek.

Obecne i nowe ulgi podatkowe dla budownictwa mieszkaniowego.

Dotychczas ulgi budowlane unormowane były ustawą z dn. 24 marca 1933 r. i przewidywały następujące przywileje, przysługujące tak osobom fizycznym, jak i prawnym:

1) zwolnienie od podatku od nieruchomości na rzecz państwa i samorządów przez lat 15, a w Gdyni przez lat 25;

2) zwolnienie od podatku od lokali przez lat 15;

3) zwolnienie dochodów z nowowzniesionych budowli od podatku dochodowego przez lat 15;

4) potrącenie pełnego kosztu budowy mieszkalnego z dochodu podatkowego w latach, w których budowa była prowadzona;

5) ulgi w opłatach stemplowych i sądowych;

6) ulgi w postaci obniżenia o połowę wynagrodzenia notariuszy i pisarzy hipotecznych, za ich czynności, pozostające w związku z nowowznoszonymi budowlami.

Jak wiadomo, ulgi te obowiązywać będą tylko do końca r. b.

Nowa uchwalona już ustawa o ulgach inwestycyjnych, (częściowo już przez nas omówiona), w rozdz. VII

wprowadza z dniem 1 stycznia 1939 r. pewne zmiany w systemie, obowiązującym dotychczas. Lista nowych ulg przedstawia się, jak następuje:

1) zwolnienie od podatku od nieruchomości na rzecz państwa i samorządów przez lat 10, a w Gdyni przez lat 15; w wypadku jednak, gdy nowowybudowany dom zawiera wyłącznie lokale jedno- i dwuizbowe, okres zwolnienia przedłuża się do lat 15, względnie 25 w Gdyni;

2) zwolnienie od wszelkiego rodzaju danin publicznych, dla których podstawą wymiarą są podatku od nieruchomości lub budynkowe — z wyjątkiem opłat i świadczeń drogowych.

3) zwolnienie od podatku od lokali przez lat 10, względnie 15, o ile chodzi o lokale nie więcej niż 3 izbowe;

4) potrącenie z dochodu podatkowego kosztów budowy domów mieszkalnych:

a) w Centralnym Okręgu Przemysłowym i w Gdyni pełnego kosztu budowy bez względu na wielkość mieszkania; ulga ta służy w jednakowej mierze osobom fizycznym i prawnym;

b) na pozostałym obszarze — o ile chodzi o osoby fizyczne — nie więcej niż 15.000 zł na pierwszy lokal mieszkalny i po 5.000 zł na każdy następny; o ile chodzi o osoby prawne — do tej samej wysokości, lecz pod warunkiem, że zbudowany dom zawiera wyłącznie jedno- i dwuizbowe mieszkania; członkowie spółdzielni mieszkaniowych mogą potrącić z dochodu nie więcej niż 5.000 zł na każdy lokal, a w Warszawie 7.000 zł; potrącenie służy w obu działach podatku dochodowego i w podatku specjalnym;

5) zwolnienie od podatku dochodowego dochodów, płynących z lokali jedno- i dwu- izbowych na okres lat 10 od chwili ukończenia budowy; ponadto właściciele domów, tak osoby fizyczne jak i prawne, które już w istniejących domach przeprowadzą do końca 1942 r. wodociągi i kanalizację, mają prawo potrącić sumy, wydatkowane na ten cel z ogólnego dochodu podatkowego;

6) ulgi w opłatach stemplowych i w opłatach sądowych;

7) zwolnienie od podatku od darowizn, dotacji, udzielonych przez miasta spółdzielniom mieszkaniowym oraz umów o bezpłatne odstąpienie przez Skarb gruntów miastom;

8) zwolnienie od opłat sądowych wpisów w księgach wieczystych.

Ulgi dla nowowznoszonych budowli służyć będą z mocy samego prawa w podatku dochodowym z działu I ustawy, a w podatku dochodowym od uposażeń oraz podatku specjalnym — na podania.

Potrącenie sum, wydatkowanych na budowę domu, może być dokonane najwyżej w ciągu 5 lat.

Jak wynika z porównania ulg, obowiązujących dotychczas, z ulgami, które wejdą w życie na podstawie nowej ustawy, zakres ich ulegnie pewnemu ograniczeniu, co pozostaje w związku z jednoczesnym znacznym rozszerzeniem ulg dla inwestycyj przemysłowych. Nowe ulgi dla budownictwa mieszkaniowego charakteryzują się natomiast wyraźną tendencją do popierania budownictwa o małych mieszkaniach, jako posiadającego największe znaczenie społeczne.

Należy jeszcze raz podkreślić, że nowe ulgi obowiązywać będą dopiero z dniem 1 stycznia 1939 r. Kto przystąpi do budowy w ciągu roku 1938 — ten korzystać będzie jeszcze z ulg dotychczasowych.

Wyniki konkursu wynalazków na Targach Poznańskich.

Po ustaleniu opinii przez Komitety Rzeczoznawców dla poszczególnych grup wynalazków, Komisja ścisła, powołana przez Związek Fabrykantów, dokonała ostatecznej oceny wynalazków na tegorocznych Targach.

Przed zebraniem delegat Min. Przemysłu i Handlu p. Inż. Dypl. Wł. Choynowski zapoznał się z eksponatami wystawionymi na terenie Targów w Pawilonie Wynalazków. Zebranie Komisji zagaił p. dyr. Łyczywek, zapoznając delegata p. Ministra z dotychczasową pracą Komisji Rzeczoznawców. Następnie p. Dyrektor oddał przewodnictwo p. Prezesowi Fr. Maciejewskiemu.

Na zebraniu zostały odczytane opinie wynalazków przedstawionych przez poszczególne grupy jury do ostatecznej oceny przez ściślejszą Komisję.

Do dyspozycji Komisji stały 3 nagrody:

1. Pana Ministra Przemysłu i Handlu.
2. Zarządu Międzynarodowych Targów Poznańskich t. j.: wysłanie wynalazków wyróżnionych na Wystawę Wynalazków do Paryża.
3. Listy pochwalne.

Komisja postanowiła wyróżnić następujących wynalazców:

Do nagrody ad 1.

1) nr. Targów 157. Pukało Teodor i Gawlas Karol — Słonim (nowogródzkie) ul. Główna nr. 12
— Gazoparowóz —

2) „ 46. Brat Florian Cibura — Niepokalanów p. Teresin k. Sochaczewa:
1. maszyna do drukowania adresów z urządzeniem do samoczynnego podawania i przenoszenia czasopism i wszelkich broszur nieopakowanych wzgl. z opakowaniem.
2. maszyna „Przenośna“ do drukowania adresów z roli i cięcia ich równocześnie.

Do nagrody ad 2.

1) nr. Targów 157. Pukało Teodor i Gawlas Karol — Slonim (nowogródzkie) ul. Główna nr. 12
— Gazoparowóz —

2) nr. Targów 130. Br. Lisiecki — Poznań, M. Focha 70 m. 4. — Resory do pojazdów mechanicznych.

3) „ 44. Edw. Kasprzycki — Jastrzębowo, p. Mogilno. — Wielkie szachy poleg. na tym, że na stu polach szachownicy gra jednocześnie 4-ch partnerów w 4-ch różnych kolorach.
„ 163. Stół „Akademik“.

4) „ 47. Inż. F. Żytki, Czechowice (Bielsko). Zamek ochronny bez klucza i bez klamki z urządzeniem alarmu elektrycznego.

5) „ 64. St. Bylicki, Żyznów p. Strzyżów nad Wisłokiem. — Aparat do ostrzenia nożyków d ogolenia.

6) „ 181. Edm. Weigt, Kościan, Pl. Wolności nr. 9. — „Liniotransporter“.

Ponadto przyznano listy pochwalne 36 dalszym wynalazkom.

Komisja stwierdziła naogół zupełnie należyty rozwój działu wynalazków na Targach i poprawę wartości eksponatów.

Skarb. - Finanse

Umarzanie prywatno-prawnych wierzytelności państwowych.

Ogłoszone zostały ostatnio interesujące przepisy o umarzaniu wierzytelności, które obejmują zarówno prywatno-prawne wierzytelności Skarbu Państwa, jak i państwowych przedsiębiorstw, monopoli i funduszów. Zgodnie z przepisami wierzytelność uważa się za nieściągalną w szeregu wyszczególnionych wypadków.

I tak nieściągalną będzie wierzytelność, jeżeli dla jej ściągnięcia konieczne jest ustalenie osoby dłużnika, a ustalenie to jest niemożliwe — jeżeli egzekucja sądowa lub postępowanie upadłościowe, obejmujące poszukiwaną wierzytelność nie doprowadziły do jej ściągnięcia, jeżeli dłużnik zmarł, a w wyniku dochodzeń administracyjnych ustalono, że zmarły nie pozostawił żadnego majątku, lub że pozostały po zmarłym spadek składa się wyłącznie ze sprzętów domowych lub przedmiotów codziennego użytku o wartości nie przewyższającej 500 zł, a pozostałe ruchomości nie podlegają zajęciu na podstawie przepisów szczególnych. Wierzytelność uważa się również za nieściągalną, jeżeli w wyniku dochodzeń administracyjnych ustalono, że dłużnik nie posiada żadnego majątku z którego możnaby poszukiwać dane wierzytelności, lub że posiadany przez dłużnika majątek nie wystarczyłby na pokrycie kosztów jej ściągnięcia — jeżeli wierzytelność nie przewyższa 100 zł, a jej ściągnięcie byłoby połączone z trudnościami niewspółmiernymi do jej wartości, i wreszcie jeżeli przeprowadzenie egzekucji mogłoby spowodować ruinę gospodarczą dłużnika.

Umorzenie wierzytelności, za którą obok dłużnika głównego odpowiadają wobec Skarbu Państwa lub państwowych przedsiębiorstw, monopoli i funduszów inne osoby, może nastąpić tylko wtedy, gdy zachodzą co do wszystkich zobowiązanych warunki umorzenia. Jeżeli wierzytelność została pokryta częściowo, to pozostała część może być umorzona, jeżeli co do niej zachodzą przewidziane ustawą warunki. Wydanie decyzji o umorzeniu wierzytelności przedsiębiorstwa, wydzielonego z administracji państwowej, należy do władz przedsiębiorstwa. Minister Skarbu i poszczególni ministrowie mogą uprawnienia, wynikające z ustawy przekazywać organom bezpośrednio sobie podległym. Powyższych przepisów nie stosuje się przy umarzaniu wierzytelności, dokonywanym na podstawie przepisów szczególnych.

Przytoczone powyżej przepisy stanowić będą zasadę dla umorzenia szeregu wierzytelności, które dotychczas stanowiły zbyteczne obciążenie rachunkowości instytucji państwowych. Znamienny przepis wprowadzony został przez uznanie, że wierzytelność uważa się za nieściągalną, jeżeli przeprowadzenie egzekucji mogłoby spowodować ruinę gospodarczą dłużnika. Pojęcie ruiny gospodarczej jest nader względne i brak bliższego określenia tego pojęcia w ustawie spowodować może w praktyce liczne wątpliwości i trudności. Nie ulega bowiem kwestii, że liczni dłużnicy instytucyj państwowych w oparciu o powyższy przepis będą zabiegać o umorzenie ich zobowiązań.

Ostatni miesiąc konwersji pożyczek dolarowych.

W dniu 31 maja b. r. upływa ostateczny termin zakończenia konwersji pożyczek dolarowych na 4,5 proc. Wewnętrzną Pożyczkę Państwową 1937 roku. Termin ten nie będzie przedłużony.

Wyniki konwersji dokonanej w ciągu ubiegłych jedenastu miesięcy przekroczyły w znacznej mierze początkowe przewidywania obejmując prawie całość znajdujących się w kraju obligacji, co świadczy wyraźnie, że zarówno warunki wymiany, jak i warunki emisyjne nowej pożyczki zostały korzystnie ocenione przez posiadaczy papierów dolarowych.

Do dnia 1 maja r. b. skonwertowano (w nawiasach równowartość w obligacjach 4 i pół proc. wewn. Poż. Państw. 1937 r.): 7 proc. poż. stabilizacyjnej — 20.238.200 dol. (150.086 tys. zł), 7 proc. poż. dillonowskiej — 9.086.900 dol. (50.568 tys. zł), 6 proc. poż. dolarowej — 6.443.400 dol. (38.660 tys. zł), 7 proc. poż. warszawskiej — 4.458.400 dol. (24.102 tys. zł), 7 proc. poż. śląskiej 5.760.300 dol. (31.140 tys. zł), razem skonwertowano 45.987.200 dol. (294.556 tys. zł).

Należy zaznaczyć, że warunki konwersji w okresie bieżącym (1. 2. — 31. 5. r. b.) są równie korzystne jak w okresach poprzednich.

Płatność podatków w maju.

W maju r. b. płatne są następujące podatki:

1) do dn. 1 maja — przedpłata na podatek dochodowy na rok podatkowy 1938 — przez osoby prawne, w wysokości połowy podatku, jaki przypada od zeznanego dochodu;

2) do dn. 5 maja — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w czasie od 16 do 30 kwietnia r. b.; do 20 maja tenże podatek, pobrany w czasie od 1 do 15 maja r. b.;

3) do dn. 7 maja — podatek dochodowv od uposażeń służbdowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w kwietniu r. b.;

4) do dn. 25 maja — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za r. 1938 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w kwietniu r. b. — przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych obrotach, lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I — V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5) do dn. 31 maja — podatek przemysłowy od obrotu za r. 1937 (po odliczeniu wpłaconych zaliczek) przez wszystkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, o ile nakazy płatnicze zostały płatnikom doręczone najpóźniej w dn. 1 maja r. b.

Ponadto płatne są w maju zaległości, odroczone lub rozłożone na raty, z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w maju 1938 r.

Zwrot nienależnych opłat na Fundusz Pracy.

Min. Skarbu wydało okólnik wyjaśniający, że w razie konieczności zwrotu nienależnie uiszczonych opłat z art. 26 ustawy o Funduszu Pracy (opłaty od czynszów za mieszkania i budynki) należy stosować przez analogię przepisy art. 125 Ordynacji Podatkowej.

Oznacza to, że władze winny zarachować nadpłatę na poczet innych płatnych należności płatnika, a w ich braku winny być zwrócone, przy czym oprocentowane są w wysokości 4 od sta rocznie, licząc od dnia wpłaty lub w wyniku odwołania za niesłusznie pobraną opłatę. (L. D. V. 4918/1/38.)

Sprawy socjalne.

Zaliczanie do kategorii niebezpieczeństwa.

W powyższej aktualnej teraz sprawie, zamieściliśmy informacyjne artykuły i rozesłaliśmy Członkom specjalne okólniki.

Dochodzą nas wiadomości o powstających trudnościach przy przeprowadzaniu zaliczania do kategorii i klas niebezpieczeństwa poszczególnych przedsiębiorstw. Prosimy Członków, by wypadkach takich zwracali się jak najrychlej do Związku Fabrykantów, z podaniem wszelkich potrzebnych informacyj. Jak było do przewidzenia, instrukcje Zakł. Ubezp. Społ. odnośnie tej sprawy przyniosły najdalej posuniętą centralizację, ograniczając b. wydatnie prawo decyzji ze strony Ubezpieczalni.

Rada Ubezpieczeń Społecznych.

Ostatnio została wznowiona działalność Rady Ubezpieczeń Społecznych. Rada jako organ doradczy i opiniodawczy, działa przy Ministerstwie Opieki Społecznej.

Wśród 40 mianowanych członków Rady przeważa element pracowniczy i urzędniczy.

Na inauguracyjnym posiedzeniu jeden z członków Rady przypomniał uchwały o konieczności głębszej reformy, uchwalone przez dawniejszą Radę i specjalną komisję.

Handel zagraniczny.

Obrót towarowy Polski z Niemcami i Austrią.

Wznowione w Berlinie rokowania gospodarcze delegacji polskiej z niemiecką, mają na celu uregulowanie stosunków wymiennych pomiędzy Polską a obszarem niemiecko - austriackim. W szczególności zaś chodzi o połączenie w jedną dwóch naszych umów handlowych i clearingowych, regulujących nasze stosunki z dwoma krajami.

Dotychczas nasz obrót z Niemcami i Austrią w roku ubiegłym wynosił co do wartości 240 milionów złotych po stronie przywozu i 231,7 milionów złotych po stronie wywozu, co stanowi przeszło 19,2 proc. wartości całego naszego obrotu światowego. W ciągu ostatnich lat Polska posiadała z Austrią bilans handlowy wyraźnie dodatni. W roku 1935 mieliśmy z nią 19,3 mil. zł salda dodatniego, w 1936 roku — 13,9 mil. zł i dopiero w roku ubiegłym saldo to uległo znacznemu spadkowi. Na zmniejszenie się salda dodatniego wpłynął głównie spadek wartości naszego wywozu na rynek austriacki, zwłaszcza węgla, którego wywieźliśmy w 1937 r. 784 tys. ton, wobec 956 tys. ton w 1935 roku. Natomiast przywóz austriacki do Polski w ciągu ostatnich lat miał tendencję wzrostu. Z wartości 41,1 mil. zł w 1935 r. wzrósł on w roku ubiegłym do 57,8 mil. zł. W przywozie główną rolę odgrywały odpadki bawełniane oraz wełna czesana.

Z uwagi na ujemne kształtowanie się dla Polski bilansu płatniczego z Austrią, clearing z tym krajem wykazywał ostatnio poważne zamrożenia należności austriackich, sięgających około 30 milionów złotych. Należy zauważyć, iż towarowy clearing niemiecki zamrożeń nie posiada, gdyż był regularnie kierowany przez komisję rządową polsko - niemiecką.

Utworzenie Delegatury Państwowego Instytutu Eksportowego w Gdyni.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości, iż na mocy decyzji Pana Ministra Przemysłu i Handlu została powołana Delegatura Państwowego Instytutu Eksportowego w Gdyni, która będzie miała za zadanie m. in. czuwanie nad sprawnością obsługi eksportu. Delegatura P. I. E. będzie współdziałała w zakresie swojej właściwości z zainteresowanymi urzędami i instytucjami na terenie Gdyni.

Biuro Delegatury mieści się w wolnym obszarze celnym portu gdyńskiego, gmach Urzędu Morskiego. Biuro rozpoczęło działalność z dniem 1 maja rb.

Zniżki i zwolnienia od cła.

W Dzienniku Ustaw Nr. 30 pod poz. 271 zostało ogłoszone rozp. Min. Skarbu o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

Rozporządzenie ma zbliżony charakter do poprzednich, wydanych w tejże materii (p. Życie Gospodarcze rok 1937, str. 207, rok 1938, str. 45).

Do rozporządzenia dołączono 3 obszerne wykazy towarów. W stosunku do towarów, zamieszczonych w pierwszym wykazie zniżki i zwolnienia następują za pozwoleniem Min. Skarbu, w drugim na podstawie zaświadczenia Izby Przemysłowo - Handlowej, w trzecim bez osobnych zezwoleń i zaświadczeń.

Transport.

Przesyłki pospieszne przyspieszone.

Z dniem I V 1938 r. wprowadzono do Regulaminu Przewozu Towarów (T. Cz. IA) oraz do postanowień taryfowych T. Cz. IB zmianę przepisów dotyczących t. zw. przesyłek pospiesznych, przyspieszonych. (p. p. p.). W dotychczasowym brzmieniu p. 6 § 6 R. P. T. przewidywał — poza przesyłkami towarowymi zwyczajnymi i pospiesznymi — także przesyłki towarowe pospieszne, przewożone na żądanie nadawcy, wyrażone w liście przewozowym, pociągami ruchu osobowego. Wymieniony rodzaj przesyłek obowiązana kolej była dotychczas — i nadal pozostaje obowiązana — dostarczać w skróconym terminach, które w myśl § 11 R. P. T. wynoszą: na przyjęcie przesyłki do przewozu — ½ doby, na przewóz każdych rozpoczętych 250 km — ½ doby. W postanowieniach taryfowych (T. Cz. IB § 30 i 31) zawarte były bliższe szczegóły omawianego rodzaju przesyłek, a m. in. wyjaśnienie, iż na żądanie nadawcy przewóz ich dokonywał się pociągami osobowymi, a także pospiesznymi ruchu osobowego. Obowiązek przewozu tych przesyłek pociągami ruchu osobowego nie był dla kolei dogodny, dla nadawców zaś i odbiorców towarów nie stwarzał on żadnych specjalnych korzyści, istotne bowiem było tylko dotrzymanie przez kolej skróconych terminów dostawy. Kolej często ma możność załadować taką przesyłkę do najbliższego pociągu ruchu towarowego i dostarczyć ją odbiorcy w przepisanym skróconym terminie bez konieczności obciążania towarami pociągów osobowych.

W tym kierunku zmieniono przepisy regulaminowe oraz taryfowe, ustalając określenie, iż: „przesyłki pospieszne przyspieszone są to przesyłki pospieszne, które na żądanie nadawcy, wyrażone w liście przewozowym, kolej przewozi z zachowaniem terminów dostawy, przewidzianych dla tego rodzaju przesyłek w posta-

nowieniach wyokanwczych do § 11 p. 1 Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (T. Cz. IA)". W tym stanie rzeczy sposób przewozu przesyłki pozostawiony został uznaniu kolei, zachowano jedynie skrócony termin dostawy jako kryterium zasadnicze, uprawniające kolej do pobierania za tego rodzaju usługi dodatkowej opłaty taryfowej. Dopłata ta, podobnie jak dotychczas, wynosi dla przesyłek drobnicowych 10%, dla przesyłek wagonowych zaś — 25% od stawek odpowiednich taryf pospiesznych. Dla uwidocznienia korzyści, wynikających dla nadawców z istnienia przesyłek pospiesznych, można przytoczyć terminy dostawy innych przesyłek, które wynoszą: dla przesyłek towarowych pospiesznych, czyli przewożonych pociągami towarowo-pospiesznymi — na odprawę — 1 doba, na przewóz każdych rozpoczętych 250 km — 1 doba; dla przesyłek towarowych zwykłych terminy te wynoszą 2 doby. Wynika z tego, iż p. p. p. dostarczane są odbiorcy w terminie 2 razy krótszym niż przesyłki pospieszne, oraz 4 razy krótszym niż przesyłki zwykłe.

Opłaty na przewóz wagonów w portach.

Za przewóz wagonowych przesyłek między poszczególnymi stacjami taryfowymi na obszarze portów Gdyni i Gdańska pobiera się od każdego wagonu, bez względu na ilość załadowanego towaru — zamiast przewoźnego, obliczanego według zasad ogólnych, stawki wyznaczone w § 18 Zeszytu 3 Części II Taryfy Towarowej.

Stawki te zostały z dniem 1 kwietnia r. b. poważnie obniżone i wynoszą: za odległość — 1 — 5 km za wagon o ładowności do 30 ton — zł 5, o ładowności ponad 30 ton — zł 7,50. Na odległość od 6—10 km — zł 10 i zł 15. Na odległość od 11 — 15 km — zł 15 i zł 22,50. Na odległość ponad 15 km — zł 20 i zł 30.

Stawki powyższe mają zastosowanie do wszelkich przesyłek z wyjątkiem węgla kamiennego, które były lub mają być transportowane drogą morską.

Targi i Wystawy.

„Stomil" na Targach Poznańskich.

Jednym ze stoisk wyróżniających się oryginalnością i artystycznym wykonaniem, było stoisko firmy „Stomil" S. A., jedynej fabryki w Polsce produkującej opony samochodowe, motocyklowe, lotnicze, a także i rowerowe.

Przegląd produkcji był nader przejrzysty. Przedstawione były grupy opony wszystkich typów jak, balonowe, wysokiego ciśnienia, superbalonowe, do obręczy specjalnych tzw. „bibendum" itp. i zarówno dla autobusów i ciężarówek, jak i do samochodów osobowych wszystkich typów i marek. Każdą z wyżej wymienionych grup opon cechuje celowo rozwiązany rysunek protektora. Zauważyliśmy między innymi protektory przeciwślizgowe odznaczające się nadzwyczajną przyczepnością do jezdni. Również pokaz opon rowerowych był interesujący.

Przekroje opon ilustrują ilość przekładek płótna (kordu), elastyczność gumy i w ogóle dobór pierwszorzędnego materiału oraz nadzwyczajną staranność w wykonaniu.

Statystyka wzrostu obrotów wskazuje na świetny rozwój firmy „Stomil" i opanowanie przez nią rynku polskiego.

Cała produkcja Polskiego Fiata oraz montowni Lilpop, Rau i Loewenstein ogumowana jest „stomilem“, 80% autobusów w Polsce jeździ na „stomilach“.

Wybitni kierowcy naszego sportu motoryzacyjnego biorą udział w najtrudniejszych raidach na polskich oponach „Stomil“, osiągając znakomite wyniki.

Dowiadujemy się, że firma „Stomil“ buduje już drugą fabrykę w C. O. P., idąc w parze z rozwojem naszej motoryzacji, co daje gwarancję zupełnego opanowania zwiększonego zapotrzebowania rynku krajowego.

Przed kilku laty podjął również „Stomil“ pionierską produkcję specjalnych zestawów osiowych na pneumatykach przeznaczonych do pojazdów konnych, które to eksponaty demonstrowano na osobnym stoisko „furgonowym“.

Produkując wysokowartościowe opony i dętki samochodowe, motocyklowe, lotnicze wszystkich wymiarów oraz rowerowe łącznie z wspomnianą akcją ogumiania wozów konnych, „Stomil“ pokrywa zapotrzebowanie rynku krajowego w najszerszym zakresie, przyczyniając się do rozwoju polskiej motoryzacji i uniezależnienia się o drynku zagranicznego.

I w tym również leży jego zasługa.

Zainteresowanie Targami Katowickiemi.

Już za kilka tygodni uruchomione zostaną w Katowicach X Targi Katowickie, urządzane staraniem Śląskiego Towarzystwa Wystaw i Propagandy Gospodarczej (Stawowa 14, tel. 300-71).

Dzięki nim nastąpi ożywienie ruchu, a specjalny zakres i cel Targów, tj. propaganda wyrobów sezonowych przyczyni się w znacznej mierze do ułatwienia wytwórcom zbytu towarów, co w wielu wypadkach jest równoznaczne z dalszą egzystencją i rozwojem licznych placówek.

Nadarza się więc jedyna okazja w obecnym sezonie zareklamowania na Śląsku swych eksponatów z zakresu wszystkich branż.

Jak się dowiadujemy, udział w wystawie wezmą wytwórcy nie tylko ze Śląska i pobliskiego Zagłębia Dąbrowskiego, lecz i również ze wszystkich dzielnic Polski.

Z tych też względów Targi Katowickie zapowiadają się bogato, a zainteresowanie nimi znacznie wzrasta.

Różne.

Z Min. Przemysłu i Handlu.

W Ministerstwie Przemysłu i Handlu następują zmiany personalne związane częściowo z przejściem p. Michała Wierusz - Kowalskiego, b. Dyrektora Departamentu Przemysłu i Rzemiosła, na stanowisko Podsekretarza Stanu w Min. Rolnictwa i Ref. Roln. Mianowicie, stanowisko Dyrektora Departamentu Przemysłu i Rzemiosła obejmuje z dniem 1 czerwca br. p. inż. Stefan Dażwański, dotychczasowy Dyrektor Naczelny Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin“ we Lwowie. Stanowisko Wicedyrektora Departamentu obejmuje dotychczasowy Naczelnik Wydziału Przemysłu Przetwórczego p. Stefan Konopski, kierownictwo zaś Wydziału Przemysłu Przetwórczego p. inż. Z. Morawski. P. Lucjan Zadrowski, dotychczasowy Dyrektor Biura Spraw Finansowych, przechodzi do Zarządu Fabryki Chemicznej „Boruta“, kierownictwo zaś Biura obejmuje p. J. Tomorowicz, dotychczasowy Zastępca Dyrektora. Sprawowane przez p. Dyr. Zadrowskiego funkcje Prezesa Rady Administracyjnej „Polminu“ powierzone zostają p. inż. Stefanowi Dażwańskiemu — w celu wyzyskania jego doświadczenia, zdobytego podczas długoletniego kierownictwa tym przedsiębiorstwem państwowym.

Współpraca przemysłu ze sportem.

Dnia 8 maja odbyła się w Okręgowym Związku Kolarskim uroczystość wręczenia złotych krzyży za zasługi dla kolarstwa polskiego dwom wybitnym przemysłowcom poznańskim: p. dr Piotrowskiemu, dyr. f-my „Stomil“, oraz p. konsulowi Tomaszewskiemu, właśc. f-y „Centra“.

Fakt ten jest dalszym przyczynkiem do stwierdzenia, że tutejszy przemysł nie zasklepia się w swych sprawach fachowych, lecz w szerszym życiu społecznym bierze żywy i twórczy udział.

Dalszy wzrost produkcji przemysłowej.

Obliczany przez Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się w marcu r. b. z 93,3 do 95,2, czyli o 2 proc., przewyższając o 14 proc. poziom z marca roku ubiegłego.

Wzrost produkcji objął głównie gałęzie związane z ruchem inwestycyjnym, a więc przemysły metalowy, mineralny, budowlany i w mniejszym stopniu chemiczny. Poza tym bardzo silnie wzrosła produkcja w przemyśle włókienniczym i stosunkowo już nieznacznie w przemyśle poligraficznym. Pozostałe gałęzie przemysłu wykazują nieznaczny spadek produkcji z wyjątkiem przemysłu węglowego, gdzie spadek był dosyć silny, jednakże przy stosunkowo wysokim poziomie produkcji.

Zjazd Stałej Delegacji Zrzeszeń Przemysłowców Ceramicznych R. P. w Poznaniu.

W piątek, dnia 6 maja br. obradował w Poznaniu w lokalach Związku Fabrykantów Zjazd Stałej Delegacji Zrzeszeń Przemysłowców Ceramicznych R. P. z udziałem delegatów wszystkich regionalnych zrzeszeń przemysłu ceramicznego kraju. Obradom przewodniczył Prezes Stałej Delegacji p. Inż. A. Dziedziul.

Większą część obrad Zjazdu wypełniło szczegółowe rozważanie ciężkiej sytuacji gospodarczej, w jakiej się znalazło ceglarstwo wskutek znacznego osłabienia ruchu budowlanego w całym bez wyjątku kraju. W dalszym ciągu Zjazd zajmował się sprawami płac robotniczych, sprawą kredytów na uruchomienie cegielń, kwestią zaopatrzenia w cegłę budownictwa parcelacyjno-osadniczego, sprawą zorganizowania praktyk letnich dla wychowanków szkolnictwa zawodowego, jak w ogóle zorganizowania szkolnictwa zawodowego w przemyśle ceglarskim, zajął się rozpatrzeniem kwestii urządzenia wycieczki na mającą się w połowie września br. odbyć wielką wystawę ceramiczną w Monachium połączoną ze zjazdem ceramików i ceglarzy, przedyskutował sprawę organizacji bezpieczeństwa pracy w przemyśle ceglarskim oraz ubezpieczenia od wypadków jak wreszcie wypowiedział się raz jeszcze za wprowadzeniem specjalnych ulg taryfowych na przewóz wyrobów ceglarskich do Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Po skończonych obradach, Sekcja Ceramiczna Związku Fabrykantów w Poznaniu podejmowała uczestników Zjazdu wspólnym obiadem, po czym uczestnicy Zjazdu zwiedzili wspólnie Targi Poznańskie, osobliwie zaś stoisko przemysłu ceramicznego i budowlanego.

Zadłużenie Polski wewnętrzne i zagraniczne.

Stan długów państwa polskiego w dniu 1 października roku ubiegłego przedstawiał się nast.: zadłużenie wewnętrzne Skarbu w porównaniu do stanu przed rokiem wzrosło z 1,7 miliardów zł do 2,1 miliardów zł. Pożyczki emisyjne wzrosły ponad 1,7 miliardów zł.

Na inne długi wewnętrzne przypada 0,4 miliarda zł, w tem na bezprocentowy kredyt w Banku Polskim 90 milionów zł, który w końcu roku ubiegłego uległ zmniejszeniu o 10 milionów zł.

Należy zaznaczyć, że w okresie od 1 kwietnia roku ubiegłego do 31-go maja r. b. Ministerstwo Skarbu przeprowadza konwersję znajdujących się w Polsce zagranicznych pożyczek dolarowych na 4½ % pożyczkę wewnętrzną.

Długi zagraniczne Skarbu państwa zmniejszyły się o blisko 290 milionów zł. Stan zadłużenia emisyjnego wynosił 548,9 milionów zł, wobec 743,6 mil. zł przed rokiem.

Długi wobec rządów państw obcych zmniejszyły się o 165 mil. zł do 1,7 milionów zł.

Zadłużenie wobec rządu Stanów Zjednoczonych A. P. wynosi ponad 1 miliard zł, wobec Francji — 0,4 miliarda zł, i wobec Wielkiej Brytanii — 0,1 miliarda zł.

Długi polikwidacyjne utrzymują się na poziomie 0,3 miliarda złotych.

Przeniesienie pracownika na inne miejsce pracy.

Art. 32 lit. d) rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) uprawnia pracodawcę do niezwłocznego rozwiązania umowy (bez trzymiesięcznego wypowiedzenia) „w razie niezachowania przez pracownika istotnych warunków umowy o pracę".

Na tle powyższego przepisu powstał spór, — czy w przypadku, gdy umowa pozwala pracodawcy na przenoszenie pracownika, z zastrzeżeniem by pobory na nowym miejscu pracy nie były niższe od poborów dotychczasowych — pracownik może odmówić przeniesienia się na niższe pobory i czy taka odmowa może być uznana za „niezachowanie istotnych warunków umowy o pracę".

Sąd Najwyższy Izba Cywilna z dn. 20 maja 1937 r. L. C. II. 74/37, uznając, że:

1) istotnym momentem w przedstawionej umowie było prawo pracodawcy do przenoszenia pracownika,

2) przewidziany w umowie warunek o nieobniżaniu poborów pracownika — nie może być identyfikowany z uprawnieniem pracownika do odmówienia z tego powodu przeniesienia,

3) związana z przeniesieniem obniżka poborów daje pracownikowi jedynie prawo do żądania wyrównania różnicy poborów — wypowiedział następującą opinię prawną:

„Jeżeli pracodawca, korzystając z danego mu w umowie o pracę uprawnienia, przenosi pracownika na inne miejsce służbowe, a pracownik odmówi pełnienia pracy na nowym miejscu służbowym, wówczas istnieje ważna przyczyna bezzwłocznego rozwiązania umowy o pracę w myśl art. 32 lit. d) rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych, chociażby umowa o pracę zawierała zastrzeżenie, że przeniesienie służbowe nie może uszczuplić poborów pracownika i chociażby istotne pobory pracownika na nowym miejscu służbowym były niższe od poborów na dotychczasowym miejscu służbowym".

Wydawnictwa.

Inż. J. Witowski. Podstawy zarządzania przedsiębiorstwem. Poznań 1938. Księgarnia Wł. Wilaka, wyd. II.

Możliwie szerokie zastosowanie zdobyczy naukowej organizacji pracy staje się rzeczą coraz to pilniejszą, już nie tylko dla przemysłu wielkiego, ale i średniego. Nastręcza to specjalnie trudności w odniesieniu do tego ostatniego rodzaju przedsiębiorczości. Obok innych kwestij na przeszkodzie stoi brak fachowej, a jednak dość praktycznie i przystępnie opracowanej literatury.

Wydanie książki inż. Witowskiego jest tu nie zaprzeczonym krokiem naprzód.

Każdy przedsiębiorca znajdzie w tej pracy omówienie spraw, które bezwzględnie powinny go zainteresować: organizację biura, zakupów, gospodarkę materiałową, sprzedaż, systemy płac, transport, higienę pracy, kalkulację itp.

Treść książki obrazują liczne zdjęcia, wykazy i statystyki. Układ materiału, przejrzystość i forma wydawnicza — bez zarzutu. (r.)

Ustawa o zapewnieniu pracy i zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego. Zestawił i opracował mgr. Jan Jankowski, Katowice 1938, Księgarnia i Drukarnia Katolicka S. A. Stron 112. Cena zł 3,—.

Ustawa niniejsza zapewnia uczestnikom walk o niepodległość Polski nader doniosłe przywileje w dziedzinie pierwszeństwa zatrudnienia w przedsiębiorstwach państwowych, półpaństwowych i prywatnych, a nawet przy robotach sezonowych. Oprócz tego ustawa przyznaje pewnym kategoriom osób i ich członkom rodziny zaopatrzenie na starość i na wypadek inwalidztwa. W końcu zapewnia im leczenie na koszt Skarbu Państwa. Są to przywileje o wielkiej doniosłości gospodarczej.

Z całą pewnością więc można przyjąć, że ustawa zaciąży w sposób decydujący na kształtowaniu się naszego rynku pracy w przyszłości. Książka obejmuje oprócz objaśnień i komentarzy całokształt przepisów prawnych związanych z omawianą ustawą, które konieczne są do zorientowania się w całokształcie danych zagadnień.

Skorowidz firm polskich.

Trzecie z kolei wydanie skorowidza przez Związek Obrony Przemysłu Polskiego świadczy niewątpliwie o potrzebie i przydatności wydawnictwa tego rodzaju.

Jeżeli Związek Obrony konsekwentnie, nie rozpraszając swych prac, podtrzymywać będzie i propagować wydawanie takiego skorowidza, kompletując też stopniowo coraz to bardziej jego treść, to swe zadania propagandy na terenie szerszego społeczeństwa spełni należycie.

Trzecie wydanie skorowidza już na pierwszy rzut oka wykazuje postęp w stosunku do wydań poprzednich.

Janusz Ignaszewski. Polski rynek żelaza w roku 1937. Katowice 1938.

Nowa praca bardzo czynnego autora omawia sprawy hutnictwa żelaznego w Polsce, zarówno z punktu widzenia jego sytuacji i rozwoju wewnętrznego, jak też i pozycji jego w zestawieniu z wytwórczością światową.

Analiza przeprowadzona w broszurze wskazuje na znaczne ożywienie pracy hutnictwa roku, przy czym pocieszającymi są obserwacje zwiększonego zapotrzebowania wewnętrznego i to dla klienteli prywatnej.

Materiały organizacji i działalności wydz. op. społ. i zdrowia publicznego Zarządu Miejskiego w Warszawie pod red. J. Starczewskiego i dr. J. Konopnickiego.

Obszerny 300 stronicowy tom, zaopatrzony b. licznymi statystykami, przedstawia się jako sui generis encyklopedia Opieki Społecznej w Warszawie. Zainteresowani znajdą tu wiele ściśle źródłowych danych. Dla czytelnika szukającego ogólniejszych ujęć znajdzie się część narracyjna, zaopatrzona zdjęciami. Doradzibyliśmy autorom pewną oszczędność w nużących statystykach i częściowe zastąpienie ich bardziej sugestywnymi wykresami i frafikonami.

Oddłużenie samorządu terytorialnego.

Sprawozdanie Centralnej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej dla Samorządu zostało ujęte w formę kompletnego i opartego na bardzo starannie zebranym materiale statystycznym — studium zagadnienia. Redaktorami pracy kierowała chęć oświetlenia całej akcji oddłużeniowej i — o ile to było potrzebnym — wejrzenia w gospodarkę samorządu terytorialnego.

Z zadania tego Komisja wywiązała się zupełnie dobrze, stwarzając sumienne opracowanie, jedno z niewielu w tej dziedzinie.

Klemens Balicki
POZNAŃ
Górna Wilda 48, m. 15
●
godziny przyjęć:
15—16.

Radca M. S. Z. w st. sp., zaprzysiężony znawca księgowości na okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, wykonuje nie drogo: bilanse – ekspertyzy; organizuje księgowość, pełni nadzory nad księgowością, rewizje, prowadzenie ksiąg w abonamencie, jest doradcą finansowym.

PRZETARG OFERTOWY

na sprzedaż Państwowej Cegielni w Obornikach i przyległego gospodarstwa rolnego z zabudowaniami folwarcznymi o ogólnym obszarze 34 ha, 79 a, 31 m^2, zapisanym w ks. wiecz. Oborniki tom III wykaz L. 126 i tom XVI wykaz L. 574.

Gospodwarstwo obejmuje ca 30 ha uprawnej roli V i VI kl., oraz 2 ha pastwiska.

Oferty oddzielne za cegielnię i oddzielne za gospodarstwo rolne, wraz z kwitem na wpłacone do Kasy I Urzędu Skarbowego w Poznaniu wadium w wysokości 3% sumy oferowanej, należy złożyć w zalakowanej kopercie w Urzędzie Wojewódzkim Poznańskim w Poznaniu, ul. Gołębia nr. 1, w terminie do 31 maja rb.

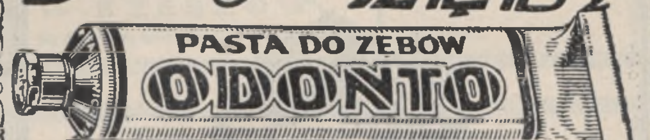
Bliższych szczegółów i informacyj zasięgnąć można w Urzędzie Wojewódzkim pokój 109, względnie w Referacie Budowlanym przy Starostwie Powiatowym w Szamotułach.

Za Wojewodę:
(—) Inż. **B. Zakrzewski**, naczelnik Wydziału.

Cegielnia Parowa
WITASZYCE
stacja, poczta i telegr.: Witaszyce
dostarcza na dogodnych warunkach:
dachówki (karpiówki), dreny od „1½ do 9", cegłę maszynową, tonówkę, dziurawkę, sufitówkę i kominówkę
Produkcja łączna 12.000.000 r.

Czekolady, cukry i kakao
Sp. Akc.
„GOPLANA"
w Poznaniu
słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

ŚNIEŻNO BIAŁE ZĘBY

FALKIEWICZ-POZNAŃ
Fabryka Perfum i Kosmetyków zał. 1911 r. w Paryżu

JĄDRA MORELOWE I a kaliforn. gorzkie **MASĘ MARCEPANOWĄ** i do pieczenia **„PERSIPAN"**
MARMOLADY: owocową, cztero-owocową, truskawkową, wiśniową, porzeczkową i śliwkową (powidła)
MASŁO KAKAOWE, KOKOS MIELONY, PEKTYNĘ - „POMOSIN TP. ULTRA"
oraz inne artykuły cukiernicze najkorzystniej dostarcza firma
„CZEKOS" Czesław Kostański Poznań I, pl. Sapieżyński 2

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.